

13.12.2022

Pelastuskomentaja

---

93 §

Lausunto pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmän käsikirjasta

HEL 2022-014518 T 09 06 00

SM:n kommenttipyyntö pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmän käsikirjaluonnoksesta (23.11.2022)

Päätös

Sisäministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungin pelastuslaitokselta (myöhemmin pelastuslaitos) kommentteja pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmän käsikirjan luonnosversiosta. Pelastuslaitos lausuu asiasta seuraavaa:

Pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmässä tapahtuu merkittäviä muutoksia, kun pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 lukien kunnilta hyvinvointialueille. Vaikka Helsinki jatkaa uudistuksen jälkeen ainoana yksittäisenä kuntana palvelujen järjestäjänä, pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmässä sen asema rinnastuu hyvinvointialueiden asemaan. Näin ollen sitä kohdellaan suunnittelu- ja ohjausjärjestelmässä kuten hyvinvointialueita.

Ajatus pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmän käsikirjasta on kannatettava. Käsikirja voi parhaimmillaan tukea ministeriön ohjausotteen kehittymistä ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen yhteismittallista rakentumista alueilla sekä suunnittelun ja seurannan rakenteiden yhtenäistämistä kaikkialla pelastustoimessa.

Pelastuslaitos katsoo, että kommentoitavaksi toimitettu käsikirjan luonnosversio vaatii vielä runsaasti työstämistä. Käsikirjan rakennetta päälukujen tasolla voidaan pitää selkeänä ja suoraviivaisena. Samanaikaisesti käsikirjan sisältö on tarpeettoman runsas ja epäyhtenäinen. Käsikirja sisältää myös paljon tarpeetonta toistoa. Pelastuslaitos toivoo, että käsikirjaa voitaisiin tiivistää, jolloin sen luettavuus paranee. Tiivistämisellä varmistettaisiin myös käsikirjan yhtenäinen käyttötapa. Käsikirjan tavoitetta ja sisältöä käsittelevässä kappaleessa (1.1) luvattu laajempi taustadokumentti sekä käsikirjan toinen osa eivät pelastuslaitoksen mielestä ole tarpeellisia. Kaikki olennainen tulisi pystyä tiivistämään yhteen käsikirjaan, joka on rakenteeltaan, sisällöltään ja kuvituksiltaan kompakti ja selkeä eikä tarjoa mahdollisuuksia erilaisille tulkinnoille.

Käsikirjan kuvat tulisi käydä ajatuksella läpi. Kuvat sisältävät epäloogisuuksia ja -jatkumojia. Lisäksi yksittäiset asiat on esitetty vaihtelevilla tavoilla eri kuvissa. Osasta kuvista on laadittu kohtuuttoman runsaita, jolloin niiden fokus on kadonnut. Pelastuslaitos toivoo, että etenkin ku-

13.12.2022

Pelastuskomentaja

---

vien laatuun kiinnitettäisiin erityistä huomiota, koska kuvien avulla ohjauksen ja suunnittelun rakenteista ja prosesseista on mahdollista viestiä tehokkaasti. Tämä luonnollisestikin edellyttää sitä, että kuvat on huolella suunniteltu, eikä niistä ole mahdollista tehdä erilaisia tulkintoja. Kuvien luettavuuden kannalta on toivottavaa, että niitä yksinkertaistetaan, jolloin niissä käytetty tekstikoko saada kohtuulliselle tasolle.

Pelastuslaitos katsoo, että ohjaus- ja suunnittelujärjestelmän kuvaamiseen liittyy merkittäviä haasteita, jotka johtuvat lainsäädännön sekä muodostumassa olevan käytännön välisistä eroavaisuuksista. Yksi keskeinen haaste on, ettei pelastustoimen lainsäädännössä ole selkeästi ja kattavasti säädetty suorituskykyvaatimuksista sekä niiden asemasta osana pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmää. Käsikirjan ja siinä esitettyjen kuvausten laatiminen olisi helpompaa, jos suorituskyvyn rooli osana suunnittelu- ja ohjausjärjestelmää olisi kuvattu järjestämislaissa. Tästä puutteesta huolimatta suorituskykyvaatimukset on onnistuttu melko hyvin kuvaamaan osana kokonaisuutta. Kaikilta osin kuvaukset eivät kuitenkaan ole loogisia.

Käsikirjan kannalta huomionarvoista on se, että osa sisäministeriön asetuksista, jotka koskevat pelastustoimen järjestämisestä annetun lain toimeenpanoa ja tarkentamista, on vielä antamatta. Esimerkiksi oma-
valvonnan osalta jää epäselväksi, mistä käsikirjassa mainittu velvollisuus laatia omavalvontasuunnitelma tulee. Laki pelastustoimen järjestämisestä sisältää veloitteen pelastustoimen omavalvontaohjelman laatimiselle. Sen sijaan veloitetta omavalvontaohjelman laatimiseksi se ei sisällä, vaikka käsikirjassa niin väitetäänkin. Jos käsikirjan mukana olisi toimitettu em. asetuksen luonnosversio, kokonaisuuden arviointi olisi ollut helpompaa.

Pelastuslaitos toivoo, että käsikirja tarkistettaisiin käytetyn terminologian osalta. Käsikirjassa on käytetty esimerkiksi termiä ”valtakunnallinen palvelutasopäätös”. Tällaista ei lainsäädäntö tunne. Myös riskianalyyysien laatimiseen ja toimintaympäristön kuvaamiseen liittyen on häilyvyyttä eri käsitteiden käytössä.

Kaiken kaikkiaan käsikirja on tervetullut, mutta sen sisältöön ja kuvaustapoihin tulisi vielä kiinnittää erityistä huomiota. Käsikirja voi parhaimmillaan tuoda kerralla merkittävän ryhti liikkeen pelastustoimen valtakunnalliseen ohjaukseen. Pahimmillaan se voi antaa mahdollisuuksia erilaisille tulkinnoille, jolloin pelastustoimen ohjauksen ja suunnittelun yhtenäistämiseksi asetetut tavoitteet eivät toteudu.

Lisätiedot

Jarmo Koskela, suunnittelu- ja kehittämispäällikkö, puhelin: 31030039
jarmo.koskela(a)hel.fi

13.12.2022

Pelastuskomentaja

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

13.12.2022

Pelastuskomentaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 93 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

13.12.2022

Pelastuskomentaja

Jani Pitkänen
pelastuskomentaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 13.12.2022.